

Sygn. akt V CZ 136/04

POSTANOWIENIE

Dnia 2 grudnia 2004 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Iwona Koper (przewodniczący)

SSN Jan Górowski (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

w sprawie z wniosku H.B. i A.Ś.
przy uczestnictwie [...]
o stwierdzenie nabycia spadku,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 2 grudnia 2004 r.,
zażalenia wnioskodawczynie A.Ś.
na postanowienie Sądu Okręgowego w L.
z dnia 8 lipca 2004 r., sygn. akt [...]

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 7 kwietnia 2004 r. Sąd Okręgowy w L. odrzucił zażalenie wnioskodawczynie z dnia 6 lutego 2004 r. na postanowienie tego Sądu z dnia 26 stycznia 2004 r. odrzucające kasację, wskazując, że pełnomocnik skarżącej wnioskodawczynie A.Ś. nie jest wpisany na listę radców prawnych, a zatem nie był uprawniony do wniesienia zażalenia do Sądu Najwyższego. Postanowieniem z dnia 21 kwietnia 2004 r. Sąd Okręgowy w L. odrzucił zażalenie wnioskodawczynie A.Ś. z dnia 19 kwietnia 2004 r. przyjmując, że jest to ponowny środek odwoławczy od postanowienia Sądu Okręgowego w L. z dnia 26 stycznia 2004 r. odrzucającego kasację.

Postanowieniem z dnia 14 maja 2004 r. Sąd Okręgowy w L. odrzucił zażalenie wnioskodawczynie A.Ś. z dnia 28 kwietnia 2004 r. na postanowienie tego Sądu z dnia 21 kwietnia 2004 r. wskazując, że od wniosku o stwierdzenie nabycia spadku pobiera się wpis stały w kwocie 20 zł (§ 38 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych, Dz.U. Nr 154, poz. 753 ze zm.). W sprawie podlegającej wpisowi stałemu wniesione przez adwokata lub radcę prawnego nieopłacone zażalenie na postanowienie sądu, od którego pobiera się ułamkową część wpisu stałego podlega odrzuceniu bez wzywania do uiszczenia opłaty (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2000 r., III CZP 34/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 21). Skoro zatem pełnomocnik wnioskodawczynie nie uiszczył opłaty od zażalenia z dnia 28 kwietnia 2004 r. na postanowienie z dnia 21 kwietnia 2004 r. w kwocie 15 zł, to środek ten należało odrzucić na podstawie art. 17 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 24, poz. 110 ze zm.).

W zażaleniu pełnomocnika wnioskodawczynie A.Ś. z dnia 21 maja 2004 r. na postanowienie z dnia 14 maja 2004 r. zawierającym także wniosek o przywrócenie terminu do uiszczenia opłaty sądowej od zażalenia z dnia 28 kwietnia 2001 r. na postanowienie z dnia 21 kwietnia 2004 r. zostały naklejone znaki opłaty sądowej w kwocie 15 zł.

Zarządzeniem z dnia 2 czerwca 2004 r. przewodniczący wezwał pełnomocnika wnioskodawczyni o uzupełnienie wniosku o przywrócenie terminu przez dokonanie czynności procesowej, której wniosek dotyczy; oraz do złożenia oświadczenia, który środek, tj. zażalenie czy wniosek został opłacony - w terminie tygodniowym pod rygorem zwrotu wniosku o przywrócenie terminu. Przesyłka ta została zwrócona Sądowi po dwukrotnym awizowaniu przez oddawczy urząd pocztowy w dniu 24 czerwca 2004 r. z adnotacją „nie podjęto w terminie”.

W piśmie z dnia 22 czerwca 2004 r., które wpłynęło do Sądu dnia 23 czerwca 2004 r. reprezentujący wnioskodawczynię A.Ś. pełnomocnik powiadomił sąd o wypowiedzeniu jej pełnomocnictwa z dniem 17 czerwca 2004 r. W piśmie z dnia 17 czerwca 2004 r. wnioskodawczyni ta odpowiadając na wezwanie sądu z dnia 2 czerwca 2004 r. złożyła oświadczenie, że uiszczona opłata w kwocie 15 zł dotyczy wniosku o przywrócenie terminu z dnia 21 maja 2004 r. Poinformowała także Sąd, że radca prawny prowadzący sprawę przebywa w szpitalu, gdzie będzie leczony przez dziesięć dni.

W piśmie z dnia 5 lipca 2004 r. wnioskodawczyni wniosła o zwolnienie od kosztów i ustanowienie adwokata z urzędu zawiadamiając, że nie otrzymała wezwania do uzupełnienia braków, podobnie, jak jej pełnomocnik. Z kolei na piśmie z dnia 6 lipca 2004 r. uiściła w znaczkach opłatę sądową w kwocie 30 zł oświadczając, że jest to wpis od zażalenia i wniosku o przywrócenie terminu.

Zarządzeniem z dnia 8 lipca 2004 r. został dokonany zwrot wniosku o przywrócenie terminu do złożenia zażalenia od postanowienia Sądu Okręgowego w L. z dnia 21 kwietnia 2004 r. Także postanowieniem z dnia 8 lipca 2004 r. Sąd Okręgowy w L. odrzucił zażalenie pełnomocnika A.Ś. zawarte w piśmie z dnia 21 maja 2004 r. na postanowienie Sądu Okręgowego w L. z dnia 14 maja 2004 r. na podstawie art. 17 u.k.s., oceniając, że nie zostało ono opłacone.

W zażaleniu na to postanowienie pełnomocnik A.Ś. wniósł o jego uchylenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wezwanie o uzupełnienie braków pisma procesowego, aby mogło osiągnąć swój cel powinno być precyzyjne, tj. oznaczać braki w sposób dokładny, podać termin ich uzupełnienia oraz jednoznacznie określić skutek nie zachowania terminu.

Nie zachowanie tych wymagań pozbawia sąd możliwości zastosowania sankcji (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 1960 r., II CZ 65/00 RPEiS 1961, nr 3, s. 373). Z tego względu w pierwszej kolejności należało odpowiedzieć na pytanie, czy zarządzenie przewodniczącego z dnia 2 czerwca 2004 r. było prawidłowe, tj. czy odpowiadało wyżej wymienionym wymaganiom.

Pismo procesowe wnioskodawczyni z dnia 21 maja 2004 r.; jak trafnie zakwalifikował je przewodniczący, zawierało zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 14 maja 2004 r., a także zawarty był w nim wniosek o przywrócenie terminu do uiszczenia opłaty sądowej od zażalenia z dnia 28 kwietnia 2004 r. na postanowienie z dnia 21 kwietnia 2004 r. Ponieważ równocześnie z wnioskiem strona powinna dokonać czynności procesowej (art. 169 § 3 k.p.c.), trafnie w zarządzeniu z dnia 2 czerwca 2004 r. wezwano pełnomocnika wnioskodawczyni o uzupełnienie wniosku o przywrócenie terminu przez dokonanie czynności procesowej, której wniosek dotyczy. Pozostała jednak część tego zarządzenia była wadliwa. Zgodnie z § 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 1981 r. w sprawie sposobu uiszczenia opłat sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 21, poz. 107) uiszczający opłatę znakami sądowymi nakleja ją na piśmie podlegającym opłacie na egzemplarzu przeznaczonym dla sądu. Znaki opłaty sądowej więc, naklejone na pierwszy egzemplarz pisma z dnia 21 maja 2004 r., stanowiły opłatę sądową od zawartego w nim zażalenia, skoro wniosek o przywrócenie terminu nie podlega opłacie sądowej. Żądanie w tej sytuacji przez przewodniczącego Sądu Okręgowego oświadczenia się przez wnioskodawczynię, którego środka dotyczy naklejona opłata sądowa było nie tylko w świetle wyżej powołanego rozporządzenia zbędne, ale mylące, gdyż sugerowało, że może wchodzić w rachubę opłata od wniosku o przywrócenie terminu. Z tych względów omawiane wezwanie przewodniczącego, jako po pierwsze nietrafne, a po wtóre nieprecyzyjne, nie mogło wywołać zastrzeżonej w nim sankcji.

W konsekwencji zażalenie na postanowienie z dnia 14 maja 2004 r., jako opłacone należną opłatą sądową, nie mogło być odrzucone z powodu nie uiszczenia należnego od niego wpisu. W rezultacie zaskarżone postanowienie

uległo uchyleniu na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 393¹⁸ § 3 k.p.c.